

Το σχολείο στην εποχή του ολοκληρωτικού καπιταλισμού.

Το εκπαιδευτικό σύστημα, από τον 19ο αιώνα, αποτελεί το θεσμό της μαζικής εκγύμνασης των πληθυσμών στις εκάστοτε ανάγκες της κυριαρχίας. Η ιεραρχική του δομή, και στη νεοφιλελεύθερη και στην κρατικιστική του εκδοχή διαμορφώνει μία αρχιτεκτονική, που έχει έναν διπλό στόχο: να αυξήσει την πειθαρχία και την παραγωγικότητα των μαθητών/τριών του. Στον ελλαδικό κοινωνικό σχηματισμό, οι επιβαλλόμενες νεοφιλελεύθερες πολιτικές, στοχεύουν στην δια βίου εκπαίδευση, για τη δημιουργία ενός ευέλικτου εργασιακού δυναμικού, διαρκώς προσαρμοσμένου στην κυριαρχία του παγκόσμιου καπιταλισμού.

Αυτή η δια βίου “σχολειοποίηση” της ζωής των ανθρώπων, συνδέεται άμεσα στα δίκτυα των εταιρειών και του κράτους, διαμορφώνοντας ένα πλέγμα ρουτινών διαρκούς εξέτασης και επιτήρησης των “από κάτω” στις επιταγές των “από πάνω”. Και οι επιταγές αυτές συνδέονται άμεσα με την δημιουργία υποταγμένων ανθρώπων στην εμπορευματοποίηση των πάντων, από το αγαθό της μάθησης, μέχρι την εργασία τους, αλλά και το ίδιο το σώμα τους. Τα σχολεία γίνονται δίκτυα εκπαίδευσης, όπου τα αφεντικά στην κορυφή της κοινωνικής πυραμίδας, κρατώντας στα χέρια τους τα κλειδιά των αποφάσεων, σχεδιάζουν τους καθημερινούς πολέμους στις ζωές των δούλων. Τα στοιχεία των δούλων καταγράφονται σε τεράστιες βάσεις δεδομένων όπως το My school ή του προγράμματος Ευζήν, οι οποίες βρίσκονται στα χέρια του κράτους, των εταιρειών και των στρατηγικών τους σχεδιασμών. Μία τέτοια εκπαίδευση χρειάζεται σειρά νέων τεχνικών διαρκούς ελέγχου των ανθρώπων, διαρκείς εξετάσεις για μαθητές και μαθήτριες, συνεχής αξιολόγηση των καθηγητών-τριών, απειλές για διώξεις, απολύσεις κλπ., με σκοπό τη διάχυση της τρομοκρατίας μέσα στους εκπαιδευτικούς μηχανισμούς. Όποιος δεν πειθαρχεί, όποιος δεν υποτάσσεται, απορρίπτεται ως σκουπίδι στις χωματερές του πολιτισμού μας.

Το αποτέλεσμα αυτών των ρυθμίσεων είναι η ενίσχυση του ανταγωνισμού ανάμεσα στους δια βίου εκπαιδευόμενους, για μία θέση στην κρεατομηχανή. Το φασιστικό παραλήρημα της νεοφιλελεύθερης ιδεολογίας για το τέλος της ιστορίας, που στηρίζεται στην άρνηση της ύπαρξης ελεύθερων κοινωνιών και ανθρώπων, γίνεται τώρα κομμάτι όχι μόνο του περιεχομένου σπουδών, αλλά και της μορφής, μέσω της καθημερινής πράξης των δούλων στη σχολική κυριαρχία. Οι δια βίου εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν να υπακούν, να παράγουν, να καταναλώνουν, να συσσωρεύουν. Συσσωρεύουν πληροφορίες, βαθμούς, καταρτίσεις για να τα στοιβάξουν στις γραμμές των βιογραφικών τους, φιλοδοξώντας να γίνουν οι κυρίαρχοι του παιχνιδιού. “Τίποτα δεν αλλάζει”, “κανένας δεν τα κατάφερε”, είναι οι μόνιμοι ψαλμοί των πιστών στη Νέα Ομιλία του συστήματος κυριαρχίας. Μπορεί να διδάσκονται τις επαναστάσεις στα βιβλία της ιστορίας, της φιλοσοφίας και των άλλων επιστημών, να αποστηθίζουν τις αλλαγές που οδήγησαν την ανθρωπότητα από την εποχή των σπηλιών στην εποχή του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, αλλά αυτές τείνουν να επιβεβαιώνουν το θεολογικό λόγο κράτους και κεφαλαίου, για την τελειότητα του υπάρχοντος συστήματος.

Αν υπάρχει κάτι που κανονικοποιεί τα σώματά μας σε αυτή την κόλαση, είναι η γλώσσα. Μέσω της γλώσσας τα άτομα διαπλάθονται ως εξατομικευμένες προσωπικότητες, που πρέπει να σέβονται την ιεραρχία στα πλαίσια της εκπαίδευσης, την αυθεντία του ανωτέρου τους, το λόγο των εξ αποκαλύψεως βιβλίων. Τα άτομα διατάσσονται σχεδόν στρατιωτικά μέσα στα σχολικά κελιά, σε βαθμολογικούς πίνακες, σε σειρές ιεραρχίας, περιμένοντας υπομονετικά τις εντολές των ανωτέρων τους. Κι όλα αυτά στο όνομα της τάξης, για τον έλεγχο κάθε μικρής παρέκκλισης, κάθε λάθους που μπορεί να οδηγήσει στην αταξία. Γιατί στα εκπαιδευτικά κάτεργα κάθε λάθος κοστίζει στην παραγωγή και την εύρυθμη λειτουργία του θεσμού. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να επιβεβαιώνουν το σωστό, την ορθότητα της ιεραρχικής διαδικασίας της εκπαίδευσης. Οι δια βίου εκπαιδευόμενοι γίνονται κομμάτι της εκπαιδευτικής αλυσίδας, έτσι όπως αυτή διαρκώς μεταβάλλεται σε σχέση με τη μεταβολή των οικονομικών και πολιτικών συσχετισμών, ανάμεσα στους κυρίαρχους. Η γλώσσα στα σχολεία είναι η γλώσσα του νεοφιλελευθερισμού, του καλού μαθητή/τριας, που σημαίνει του εργατικού, παραγωγικού, οικονομικά ορθολογικού ατόμου. Είναι η γλώσσα της κυριαρχίας που εσωτερικεύεται από τους εκπαιδευόμενους, ο θεολογικός λόγος του κράτους, του κεφαλαίου και του θεάματος.

Πάρκα μάθησης κι όχι σχολεία εκπαίδευσης στην υποταγή

Αν υπάρχει ένας δρόμος για τους σκλάβους, είναι αυτός της διαρκούς εξέγερσης στις διαδικασίες εκπαιδευτικής υποταγής τους. Εμείς οι “από κάτω”, απόγονοι των μεγάλων αφηγήσεων για την αλλαγή του κόσμου, υποσχεθήκαμε να χτίσουμε συλλογικά την ευτυχία μας. Κι αυτό συνεπάγεται την αλλαγή παραδείγματος: από την εκπαίδευση στη μάθηση, από την υποταγή στην κριτική και την άρνηση του υπάρχοντος, από την πειθαρχία στην καταστροφή των σχολικών φυλακών και τη δημιουργία ελευθεριακών “σχολείων”, όπου το ζητούμενο θα είναι η μάθηση της ελευθερίας, και της ικανοποίησης των επιθυμιών κάθε διαφορετικής προσωπικότητας, μέσα στις ελεύθερες κοινότητές μας.

Η μάθηση είναι μία διαδικασία της ζωής των ανθρώπων, που επεκτείνεται σε ολόκληρη τη διάρκεια της, γίνεται σε κάθε μοναδικό βηματισμό μας, στα πλαίσια κάθε συλλογικότητας που συμμετέχουμε (οικία, γειτονιά, σχολείο, κοινότητες, συλλογικές γιορτές, κλπ). Η μάθηση δεν είναι κτήμα κάποιων ειδικών θεσμών του κράτους ή των επιχειρήσεων, ούτε κάποιων ρόλων που την κατέχουν (καθηγητάδες, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, κλπ) Η μάθηση είναι επικοινωνία: γλώσσα και τέχνη ανάμεσα σε ανθρώπους, που συλλογικά σχεδιάζουν την ευτυχία τους, σε κάθε στιγμή της ζωής τους. Η θέση μας για αυτή είναι απλή, αλλά αφορά την πολλαπλότητα και την πολυπλοκότητα, που αναδύεται από την ομορφιά της μοναδικότητας καθενός μας. Δεν μπορεί να υπάρξει ελεύθερη μάθηση όπως και κοινωνία χωρίς συλλογική συμμετοχή στο σχεδιασμό και τον έλεγχο της, χωρίς ικανοποίηση και της τελευταίας επιθυμίας των ατόμων, που συμμετέχουν σε αυτή. Μόνο μέσα από την άμεση δράση και “δημοκρατία”, την αυτόνομη δημιουργία των διαδικασιών μάθησης μπορούμε να μιλήσουμε για την ελευθερία της. Κι αυτή η ελευθερία δεν διατάσσεται ούτε από το κράτος, ούτε από τους ειδικούς της. Η ελευθερία δεν πουλιέται κι αγοράζεται στις αγορές. Η ελευθερία και η μάθησή της, χτίζεται σε κοινότητες αυτόνομων δημιουργών, που έχουν αποφασίσει να κάνουν τη ζωή τους τέχνη. Και η τέχνη μας δεν είναι ατομική ιδιοκτησία κανενός. Η τέχνη της μάθησης είναι κοινόχρηστη από όλους όσους συμμετέχουν στις κοινότητες των “από κάτω”.

Αυτό που θέλουμε επομένως, είναι η απελευθέρωση κάθε γωνιάς μάθησης από τις κρατικές και καπιταλιστικές αλυσίδες, της εκπαιδευτικής ιεραρχίας και του εμπορεύματος. Αυτό που δημιουργούμε, είναι νέες διαδικασίες επαναοικειοποίησης της μάθησης, στα πλαίσια της συλλογικής μας ζωής. Αυτό που μας μένει, είναι η επίθεση και το σαμποτάζ σε κάθε θεσμό εκπαιδευτικής υποταγής, και η δημιουργία στη θέση του, ή και σε νέες θέσεις ελεύθερων από την κυριαρχία πάρκων μάθησης. Αυτά τα πάρκα μάθησης, τα περιεχόμενά τους, οι διαδικασίες τους, αποφασίζονται, σχεδιάζονται και ελέγχονται από το σύνολο της τοπικής κοινότητας. Οφείλουν να συνδέονται με τους ευρύτερους σχεδιασμούς της, για την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών της (τροφή, στέγαση, υγεία, ντύσιμο, μάθηση) αλλά και πρώτιστα με την ικανοποίηση των επιθυμιών τους, ως προς τις δεξιότητες και τις επιλογές τους. Η βασική μέριμνα των πάρκων μάθησης είναι η δημιουργία αυτόνομων κι ελεύθερων ανθρώπων σε κοινωνίες ελεύθερων. Αυτό που μαθαίνουν είναι η τέχνη του ζην, η διαρκής κριτική κι εξέγερση στο υπάρχον, η αναζήτηση του νέου μέσα από τον πειραματισμό και το λάθος.

Πάρκα μάθησης, σε κοινότητες αυτόνομων, σε δίκτυα-ομοσπονδίες κοινοτήτων για τη συλλογική απελευθέρωση τόσο του ανθρώπινου είδους όσο και του πλανήτη, από τα δεσμά των αφεντικών μας, των πολιτικών αντιπροσώπων, των ιεραρχών της ενημέρωσης, από τη θεολογία της αγοράς και του κράτους. Για τη γενική αυτοδιεύθυνση των επιθυμιών μας. Αυτός θέλουμε να είναι ο σκοπός της μάθησης, κι αυτό χτίζουμε ως συνέλευση για την ελευθερία της.

συνέλευση ελευθεριακής μάθησης

κάθε Σάββατο στις 5μμ στο ελευθεριακό στέκι Βέροιας

Επικοινωνία: synema@espiv.net <http://synema.espivblogs.net>